

Proměňování vlastních chyb

Rudolf Steiner

Esoterní hodina, Mnichov, 8. listopadu 1908

Esoterní úvahy se vnějškově a obsahově vůbec nemusí příliš odlišovat od exoterních přednášek. V jejich případě záleží na tom, aby si člověk uchoval v paměti, že v esoterní hodině k nám promlouvají Mistři moudrosti a souznění pocitů. Na čem záleží, je ono „jak“ a to, abychom účinky esoterní hodiny nechali žít ve své duši. Jsou nám dávány proto, abychom se k nim v životě rádi vraceli ve svých myšlenkách a aby se v naší duši mohly stát jakýmsi ústředním jádrem. Jsou doplňkem ke cvičením, která esoterik musí provádět.

Víme, že naše astrální tělo prochází v důsledku těchto cvičení kolosální proměnou, že tím své astrální tělo, které bylo do té doby nečleněné a neuspořádané (nicméně bylo harmonickým celkem), sami přetváříme, vytváříme v něm ostrůvky, enklávy, čímž v něm začneme vytvářet orgány. Tyto astrální orgány jsou kanály, jimiž mohou Mistři nechávat do evoluce vplývat sdělení z vyšších světů a mohou tím evoluci napomáhat. Tímto samostatným vytvářením astrálních orgánů zasahujeme do božského světového řádu, podněcujeme ho, když používáme síly, které dosud používal k jiným účelům, a sice na ochranu proti účinkům negativních vlastností na astrální tělo.

Esoterik se musí především snažit o objektivnost vůči vlastnostem druhých lidí, o to, aby si dokázal povšimnout negativních vlastností a snést je, aniž by je odsuzoval. Má například říci: Vidím, že tento člověk je domýšlivý a ctižádostivý, avšak na momentálním stupni vývoje jsou tyto vlastnosti právě tak nutné jako ty druhé, pozitivní. - Můžeme to přirovnat ke stromu. Pro strom je vnější kůra, přestože je v tomto organismu něčím odumírajícím, nezbytná k ochraně jeho vnitřního ústrojí, v němž kolují životní šťávy a životní síly. Část sil musí být vynaložena na vytváření kůry. Kdyby na to byly vynaloženy všechny síly, strom by úplně zdřevnatěl, uschl a odumřel. Od přírody je to však zařízeno tak, že vnitřní životní síly stromu pracují proti tomu, že řídí tento proces.

Tak je tomu u běžného člověka, co se týče jeho negativních vlastností, řekněme *ctižádosti a domýšlivosti*, a jejich účinků na astrální tělo. Astrální tělo má díky božskému světovému řádu v sobě síly, které znovu a znovu pracují proti působení ctižádosti a domýšlivosti. Pod vlivem těchto vlastností vypadá asi tak, jako kdyby bylo prošpikované světelnými paprsky ve formě jehliček, jejichž jas ztrácí směrem ven na síle.

Aby tyto jehličky nepronikaly u běžného člověka hlouběji do jeho astrálního těla a úplně ho nepronikly a neroztrhaly, o to se stará božský světový řád, když z nitra astrálního těla vysílá síly na jeho okraj, jako je vysílá strom do své kůry, a tyto jehličky tak přetváří na ochranný val směrem ven.

Jak objektivně a shovívavě se esoterik musí stavět k těmto vlastnostem u druhých lidí, tak přísně se musí mít na pozoru sám u sebe, aby jim neotevíral dvířka. On totiž tyto ochranné

síly používá k jiným účelům. Jeho astrální tělo je tedy vůči pronikání těchto jehliček bezbranné a při proniknutí astrálního těla těmito jehličkami může jeho fyzické tělo podlehnout chřadnutí.

Jinou negativní vlastností, kterou bývají často zatíženi líní lidé, je *závist*. Závist vzniká v duši v důsledku toho, že člověk sám sebe a své výkony porovnává s druhými a bolestivě prožívá jejich převahu. V astrálním těle se tato vlastnost projevuje tím, že způsobuje jeho zakalení. Jeho substance se stává neprůhlednou, kalnou.

Božské síly však i tohle dávají u běžného člověka zase zevnitř do pořádku.

Třetí negativní vlastností je *zlost*. Ta se v astrálním těle projevuje tak, že vytváří zhutnělá místa s ostrými ostny, zhruba takto:

Jelikož esoterik již nemá k dispozici ochranné síly jako druzí lidé, musí sám vědomě používat jiné síly. A skutečně pro něj existují ochranné prostředky; ty jsou ovšem zcela jiného druhu, než jaké často doporučují někteří lidé ve svých „dobrých“ radách. Například vám často řeknou, že máte domýšlivost, ctižádost, závist atd. překonat tím, že s nimi budete bojovat, že se s nimi budete konfrontovat. To by pro esoterika naprosto nebylo správné. Ty pravé prostředky se nacházejí na úplně jiném poli a nemají vůbec žádnou podobnost ani styčné body s chybami, které je třeba potírat.

Aby pracoval proti škodlivým účinkům ctižádosti a domýšlivosti, nesmí s nimi v sobě esoterik například vůbec bojovat; tím by se totiž zabýval příliš sám sebou, a to je právě to, co tyto chyby prohlubuje. Lékem vedoucím k jejich odstranění není zabývat se sám sebou, nýbrž člověkem obecně, to znamená intenzivně přemýšlet o člověku a jeho sedmidílné přirozenosti, o jeho jednotlivých tělech. Když to člověk dělá při každé příležitosti, při níž tyto vlastnosti zvláště pociťuje, pak časem zjistí, že se čím dál víc ztrácí.

Lékem na závist je meditovat o kráse, buď obecně v přírodě, nebo jak se vyjadřuje v jednotlivých uměleckých dílech nebo ve zvláště dokonalých lidech. Měli bychom se úplně nechat prostoupit nadšením pro krásu v jakékoli podobě. Bylo by naprostou chybou myslet v této podobě na člověka, kterému závidíme, nebo se snažit přímo bojovat se závistí, kterou vůči němu pociťujeme. Budeme-li své myšlenky při každé příležitosti zaměřovat něčím krásným, pociťujeme, jak se závist krok za krokem vytrácí.

Se zlostí a hněvem, které člověk pociťuje při nejrůznějších příležitostech, řekněme například kvůli stále se zvyšujícímu hluku ve městě, se esoterik musí vypořádat jiným způsobem, než jak se to v dnešní době zkouší. Dnes se píšou knihy o možném odstranění hluku ve městech a zakládají se za tím účelem spolky. Nejde však o to tlumit městský hluk, ale rozvinout v sobě sílu, jejíž pomocí se před ním člověk uzavře ze svého nitra meditací, duševním klidem. Nikoli hluk, ale démoni, kteří prostupují naše města, jsou tím, co škodí; a tito démoni jsou právě hlukem do jisté míry drženi v šachu. Člověk musí dokázat žít uprostřed hluku, aniž by se jím nechal dráždit k zlosti. Toho dosáhne esoterik tím, že medituje o velkých slovech, která nám byla dána, intenzivně se do nich noří, například do čtyř prvních vět „Světla na cestu“. Potom pocítí, jak se hluk pozvolna ztišuje a vzdaluje a nakonec úplně zmizí a s ním i zlost. Zlost má u esoterika nanejvýš nepříznivý vliv i na fyzické tělo. Radit uvedené pomocné prostředky běžným lidem by bylo zcela bezúčelné. Pro ně nemají význam.

Když tímto meditativním způsobem proměňujeme chyby, budujeme v sobě chrám, do něhož se můžeme v hluku života kdykoli uchýlit, v němž můžeme sbírat síly a z něhož můžeme čerpat pevnost, klid a nadšení. Díky tomu budeme pociťovat stále intenzivněji, že jsme jedna velká rodina, která se shromažďuje kolem svého zářícího ústředního bodu, kolem Mistrů moudrosti a souznění pocitů, od nichž k nám sestupuje a proudí život a světlo. Svůj cíl pak před sebou budeme vždycky mít jako zářící hvězdu, kterou už nic nemůže zatemnit.

GA 266/1